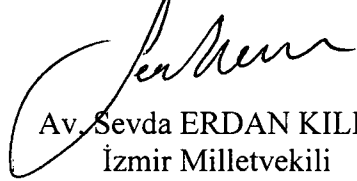

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Sayın Mehmet Fatih Kacır tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim.

Av. Sevdâ ERDAN KILIÇ
İzmir Milletvekili

Kamuoyuna yansıyan açıklamalara göre, Çin merkezli BYD (Build Your Dreams) firması, Türkiye'de yaklaşık 1 milyar ABD doları tutarında yatırım yapma ve Manisa Organize Sanayi Bölgesi'nde üretim tesisi kurma taahhüdünde bulunmuştur.

Bu taahhüt gerekçe gösterilerek;

- Özel düzenlemeler yapılmış,
- Vergi muafiyetleri ve teşvikler tanınmış,
- ÖTV indirimleri sağlanmış,
- Türkiye pazarı Çin menşeli araçlara fiilen açılmıştır.

Ancak aradan yaklaşık 1,5 yıl geçmesine rağmen,

- Manisa OSB'de somut bir fabrika yatırımı başlamamış,
- Üretime ilişkin takvim kamuoyuyla paylaşılmamış,
- Türkiye'de tek bir araç dahi üretilmemiştir.

Buna karşın aynı dönemde Macaristan'da BYD fabrikası kurulmuş, tesis tamamlanmış ve deneme üretimine geçileceği basına yansımıştır. Basında yer alan bilgilere göre BYD, bu süreçte Türkiye'ye yaptığı araç ihracatından yaklaşık 1,5 milyar ABD doları gelir elde etmiştir. Bu tablo; Türkiye'nin pazarı açan, vergi kaybeden; BYD'nin ise kazanan taraf olduğu ciddi bir kamu zararı şüphesini doğurmaktadır. Ayrıca BYD'ye tanınan bu ayrıcalıkların, Türkiye'nin yerli ve milli otomobil markası TOGG'un satışları, rekabet gücü ve pazar payı üzerinde olumsuz etkiler yarattığı yönünde güçlü iddialar bulunmaktadır.

Bu kapsamda;

1. BYD firmasının Türkiye için taahhüt ettiği 1 milyar ABD dolarlık yatırımın bugüne kadar ne kadarı fiilen gerçekleştirilmiştir?
2. Manisa Organize Sanayi Bölgesi'nde tahsis edilen alanın:
 - Büyüklüğü kaç metrekaredir?
 - Tahsis tarihi nedir?
 - Tahsis karşılığında BYD'den hangi yükümlülükler alınmıştır?

3. BYD'ye tanınan:

- Vergi muafiyetlerinin,
- ÖTV indirimlerinin,
- Diğer teşvik ve desteklerin yıllar itibarıyla Hazine'ye maliyeti ne kadardır?

4. Yatırım taahhüdünün yerine getirilmemesi hâlinde uygulanacağı belirtilen:

- Yaptırımlar,
- Geri alma,
- Teşvik iptali gibi mekanizmalar var mıdır? Varsa neden işletilmemiştir?

5. BYD'nin Türkiye'ye ihraç ettiği araçlardan:

- 2023–2025 döneminde elde ettiği toplam gelir ne kadardır?
- Bu satışlardan Türkiye'nin tahsil edemediği vergi kaybı ne kadardır?

6. Aynı dönemde BYD'nin Macaristan'da fabrika kurup üretime geçmesi, Türkiye açısından:

- Yatırım çekme,
- Sanayi politikası,
- Uluslararası rekabet bakımından bir başarısızlık değil midir?

7. BYD'ye tanınan teşvik ve vergi avantajlarının:

- TOGG'un satış rakamlarına,
- Pazar payına,
- Rekabet koşullarına negatif etkisi olmuş mudur? Bu konuda Bakanlığınızca yapılmış bir etki analizi var mıdır?

8. TOGG'a tanınmayan ancak BYD'ye sağlanan ayrıcalıklar nelerdir? Yerli üretici ile yabancı üretici arasında eşitsiz rekabet yaratılmış mıdır?

9. BYD'nin yatırımını geciktirmesi veya gerçekleştirmemesi durumunda:

- Manisa OSB alanı geri alınacak mıdır?
- Teşvikler iptal edilecek midir?
- Kamu zararı için hukuki süreç başlatılacak mıdır?

10. Türkiye'nin bu süreçte doğrudan ve dolaylı toplam kaybı (vergi, istihdam, teknoloji transferi, yerli sanayi etkisi) Bakanlığınızca ne olarak hesaplanmaktadır?